

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:10

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:10

Söndagen den 21 november

1 § Ekonomiska och finansiella frågor

Finansminister Anders Borg

**Information och samråd inför extra möte i Europeiska unionens råd
för ekonomiska och finansiella frågor den 21 november 2010**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Klockan är 17 och jag förklarar sammanträdet med EU-nämnden den 21 november öppnat. Det gäller alltså svenska åtaganden beträffande lån till Irland.

Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr ordförande! Vi har på eftermiddagen, strax före kl. 15, fått en kallelse till ett extra möte med Ekofin per telefon kl. 19 i dag. Det kommer också att äga rum ett extra möte med eurogruppen kl. 18 där vi har blivit tillfrågade att delta.

Det jag nu nämnde för er är all den skriftliga information vi har fått. Det som står är alltså att vi helt enkelt ska "further discuss the recent development and possible programme for Ireland".

Det jag vet efter samtal med kommissionär Olli Rehn och min finländska kollega samt de kontakter vi haft i dag med andra euroländer är att den irländska regeringen i dag kl. 16 har haft ett sammanträde; det är mycket möjligt att det ännu pågår. På vägen in har de sagt att de nu har för avsikt att begära ett hjälpprogram, och det är alltså anledningen till extramötet.

Det som gäller i dag är frågan om att sätta i gång en process för att förhandla fram ett paket för irländarna, såsom jag nu har uppfattat informationen. Det här är en situation där saker och ting ändras löpande, med timmarna så att säga. Tanken är att man ska enas om ett skriftligt uttalande där man förhåller sig till den irländska regeringens budget, som ska presenteras om någon vecka, att EU-kommissionen och IMF gör bedömningen att de kan ställa sig bakom den, stödja den, eller att inriktningen är riktig, och att man nu startar en process för att förhandla fram ett program.

Vi hade på senaste EU-nämnden information om detta med Irland. Den korta bakgrunden är att irländarna helt enkelt behöver hjälp för att hantera sina offentliga finanser och därtill för att kapitalisera sina banker. Vi vet ännu inte omfattningen av dessa program. Det som har sagts från irländarnas sida, om jag förstått det rätt, är att beloppet kommer att un-

derstiga 100 miljarder. De siffror som har nämnts, jag är inte säker på i vilka sammanhang, och som återrapporterats i medierna är att det handlar om ett paket på 85 miljarder euro, såsom det nu ser ut.

Paketet har tre källor – och nu säger jag detta utifrån vad jag har förstått och det är naturligtvis sådant som återstår att förhandla – men amerikanerna och IMF har signalerat att en tredjedel av paketet kan komma från IMF-håll och att det sedan skulle fördelas mellan euroländernas motsvarighet till betalningsbalansfaciliteten – det är den facilitet vi har använt i samband med Lettland, Ungern och Rumänien. När vi hade förhandlingen – jag tror att det var den 10 maj – landade vi i att den outnyttjade delen av den faciliteten också skulle kunna användas i det här sammanhanget.

Den tredje delen handlar om att använda eurogruppsfaciliteten med potentiella bidrag från framför allt Storbritannien. Den brittiska regeringen har ju sagt att de har för avsikt att delta i detta paket.

Sverige har fått underhandsförfrågningar från ett flertal länder, bland annat Storbritannien och Tyskland, men även från våra finska vänner, om att vi bör överväga att delta i ett bilateralt program. Vi har blivit inbjudna till eurogruppsmötet, liksom även Danmark. Eurogruppsmötet kommer Sverige, Danmark och England att delta i per telefon.

Om man gör en bedömning utifrån de siffror vi har haft här, och det som nu har sagts, skulle ett potentiellt svenskt bidrag, bilateralt lån, landa på mellan 5 och 10 miljarder, troligtvis på ca 7 ½ miljarder svenska kronor. Det är, såvitt vi nu vet, på liknande villkor som för Lettland och Island, det vill säga den europeiska upplåningskostnaden plus 300 så kallade baspunkter, alltså ca 3 procent extraränta.

Allt det som jag nu nämner är sådant som under de närmaste en till två veckorna ska förhandlas fram och sättas på plats. Det som ska göras i dag handlar om att förhålla sig till ett pressmeddelande där man tar ställning till att man bedömer att budgeten innehåller tillräckliga åtgärder och att det ska skapas ett stödpaket för att stötta upp landets offentliga finanser och bankerna.

Vi är alltså i dag inte på någon beslutspunkt utan på en informationspunkt.

Om jag ska redovisa några utgångspunkter skulle de kunna se ut ungefär enligt följande: Sverige är ett land som normalt agerar solidariskt med länder i sin närhet. Island och Lettland är exempel på detta. Vi har alltid haft hållningen att letter och islänningar själva avgör sin ekonomisk-politiska inriktning. Framför allt när det gällde Lettland var det en intensiv diskussion med Valutafonden. Vår slutsats var att det är orimligt att Valutafonden eller Sverige lägger sig i vad den lettiska regeringen och riksdagen gör för bedömning av hur de ska styra sin ekonomiska politik. Vi kan inte förhålla oss till detta utifrån om Irland är ett euroland eller inte. Det är upp till irländarna att bestämma.

För svensk del gäller att eftersom Irland är så centralt framför allt via de finansiella effekterna för euroområdet – särskilt gäller det Tyskland och Storbritannien som väl är de länder som har den starkaste exponeringen i banksystemet – blir detta viktigt också för oss. För ett litet, utrikeshandelsberoende land som Sverige finns det alltid starka skäl att av rent egenintresse försöka hjälpa till och stabilisera situationen.

Man bör understryka att det här skiljer sig lite från tidigare situationer eftersom det när det till exempel gällde Grekland bara var fråga om en eurogruppslösning med den så kallade faciliteten. I dag är det fråga om potentiellt bilaterala bidrag, på samma sätt som för Island och Lettland; på samma sätt kommer Storbritannien och Danmark i sådant fall att delta.

Min avsikt är att lyssna på den information vi får på mötet och sedan återrapportera. Jag föreställer mig att vi måste ha ett extra EU-nämndsmöte relativt snabbt i veckan. Jag är i finansutskottet på tisdag för att tala om bland annat detta; kanske det kan vara rimligt att jag först varit i finansutskottet. I så fall kan vi ha ett möte då, och jag kan återrapportera vad som förevarit i den diskussion som äger rum i kväll per telefon. Då kan vi se om det behöver förankras några eventuella svenska ståndpunkter. Det är lite för tidigt att nu ha några alldeles tydliga sådana.

Den ståndpunkt som regeringen har för avsikt att uttrycka är att vi är beredda att överväga ett bilateralt bidrag till Irland. Förutsättningen för ett sådant är att det naturligtvis finns villkor vad gäller inriktningen som gör att det är förenligt med dels en trovärdig sanering, dels ett socialt ansvarstagande, att hanteringen av bankprogrammet är rimligt, att det finns rimliga villkor som gör att även Storbritannien, Danmark och euroländerna bedömer att de vill gå vidare med detta samt, naturligtvis, att det i Sveriges riksdag finns en uppbackning för det. Det är enligt min och regeringens uppfattning en stor fördel om vi, när vi återkommer till EU-nämnden i veckan, kan komma fram till ett agerande i dessa frågor som gör att vi kan hantera dem i största möjliga breda enighet.

Det har, som sagt, gått väldigt fort på slutet, och jag får beklaga att tiden varit så knapp. Vi fick informationen vid tretiden, och därefter har vi försökt få till stånd detta extra informationssamråd med EU-nämnden.

Jag tror att jag kan sätta punkt där och i stället svara på frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, Anders Borg. Det var alldeles utmärkt.

Om man ska fortsätta på parallellen med Lettland är det väl så att om detta ska genomföras kommer det en proposition så småningom. Den kommer då att behandlas av riksdagen någon gång efter jul, antar jag. Detta nämner jag så att vi får med det formellt.

Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (M):

Ja, detta förutsätter naturligtvis ett riksdagsbeslut, och givet att det fanns en del synpunkter i samband med Lettland och Island ska vi också säkerställa att det finns breda och väl underbyggda propositioner och material för hela riksdagen att ta del av.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Det låter utmärkt att Anders Borg först går till finansutskottet på tisdag förmiddag, och sedan får vi se om vi kan ha samråd i EU-nämnden därefter.

Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD):

Jag har en kanske något udda fråga i sammanhanget, men jag funderar lite grann på att vi ibland ställer krav när vi ger den här typen av lån internationellt till andra länder. Finns det något politiskt i Irland där man kan utöva påtryckningar? Det är ju fred där, men finns det några politiska implikationer på beslutet, mellan till exempel Storbritannien och Irland?

Anf. 7 Finansminister ANDERS BORG (M):

När det gäller de fall som vi tidigare varit inblandade i, Lettland och Island, har vi även varit inblandade i relativt komplicerade förhandlingar med kommissionen, Internationella valutafonden och landets regering eftersom våra bidrag från de nordiska länderna varit så stora och avgörande. I det här sammanhanget, ifall Sverige skulle delta, tänker man sig att det totala programmet landar på 85 miljarder euro, och då skulle det svenska bidraget vara på ca 790 miljoner euro. Det säger sig självt att vi därmed inte är någon ledande part i detta.

När det gäller förhandlingarna om budgeten säger kommissionen att budgeten är tillräcklig. IMF anser att den irländska regeringen gör tillräckligt och att det möjligtvis till och med har varit för mycket. ECB anser däremot att mer borde göras. Kommissionen och IMF anser alltså att det är fullt tillräckligt.

Vi har ingen möjlighet att göra någon ytterligare bedömning. Det som tidigare varit centralt för oss när vi diskuterat dessa frågor har varit att IMF och kommissionen måste göra noggranna bedömningar.

När det gäller villkor och krav tycker jag väl att vi här kan luta oss tillbaka på samma agerande som i fråga om Island och Lettland. Vi måste respektera ländernas självständighet. Det vi kan säga är att det ska vara en balanserad planering som bygger på både skatter och utgifter och på att man tar hänsyn till ett socialt ansvarstagande. Det ska vara trovärdigt och samtidigt socialt ansvarstagande.

Beträffande bankerna är min kännedom om vilka olika paket man faktiskt överväger så pass begränsad att jag inte riktigt kan redogöra för det. Det måste vi få arbeta oss igenom för att se vilken bedömning vi gör. Utifrån svenska utgångspunkter tycker vi förstås att bankprocesserna ska vara strama.

Vad gäller Irland har jag förstått att såväl regering som opposition ställer sig bakom målen att få ned det finansiella underskottet från dagens 12 procent. Man har 32 procents underskott i dag, men av det är ca 12 procent ett underliggande underskott och ca 20 procent har med bankerna att göra. Man räknar med att 2014 kunna vara tillbaka på 3 procents underskott, och det anser kommissionen och Valutafonden är tillräckligt.

Anf. 8 MARIE GRANLUND (S):

Vi socialdemokrater stöder detta, men självklart är det en djupt otillfredsställande situation med så kort varsel. Det är inte regeringens fel, men vi behöver behandla detta så fort som möjligt i finansutskottet och sedan behöver vi mer underlag till EU-nämnden.

Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V):

Vi som parti är inte negativa till att man överväger detta och klargör möjligheterna för att delta. Därmed inte sagt att vi kommer att vara posi-

tiva när vi ser villkoren. Vi tycker att de sociala villkoren är avgörande, alltså hur det påverkar levnadsvillkoren på Irland och löntagarnas situation. Situation i landet är sådan att de banker som ställt till det nu orsakar stora kostnader för samhället. För oss är det viktigt att inte bara löntagarna ska bära bördan.

Jag förutsätter att det är fråga om en engångssak och att vi i framtiden kommer att ta ställning från fall till fall, för det lär bli fler fall.

Jag skulle vilja fråga finansministern, även om det kanske är svårt att svara på, vad sannolikheten är för att Irland så småningom, inom ett par år, kommer att få ställa in betalningarna, om man ser på hur skuldbördan utvecklas.

Anf. 10 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! När det gäller eventuella frågeställningar på mötet förutsätter jag att finansministern till finansutskottet på tisdag och därefter naturligtvis också till oss kan redovisa nyckelsiffror, olika nyckeltal och annat, vad gäller den svenska ekonomins koppling till den irländska. Den argumentation som jag nu hörde finansministern använda handlar om att en eventuell kris i den finansiella sektorn på Irland berör Storbritannien och Tyskland och därigenom även Sverige. Det är en fullt rimlig argumentation, men det skulle vara intressant att också veta hur tätt, eller icke-tätt, kopplade de svenska och irländska ekonomierna är. Det hoppas vi få utvecklat till veckan.

Vi gör en annan bedömning. Det kan vara rimligt att säga att man ska bedöma möjligheterna att ingå ett bilateralt avtal, men i det fall att andra länder fattar beslut på grundval av – vilket väl är något överdrivet – vad Sverige gör också göra klart inför EU-kretsen att en sådan bedömning självfallet inte innebär att man i slutändan verkligen går in med ett bilateralt avtal. Vi förbehåller oss rätten att fatta beslut när vi vet mer om situationen.

Anf. 11 Finansminister ANDERS BORG (M):

Låt mig börja med att säga att jag delar den bedömning som kom från nämndens vice ordförande. Det är naturligtvis väldigt otillfredsställande att vi hamnar i en situation där vi på eftermiddagen får en kallelse till ett möte där hela den information som jag har läst upp för nämnden är det skriftliga underlag vi har och att vi ska diskutera situationen på Irland med anledning av att regeringen nu begär ett stöd. Tyvärr är det så den brutala verkligheten fungerar, men det hela måste naturligtvis återkopplas i god ordning både till EU-nämnd och finansutskott, och som ordföranden påpekade ska detta tillbaka till riksdagen i termer av en proposition.

När det gäller Jonas Sjöstedts klargörande vill jag understryka att två saker är viktiga. Det första är att vi inte, jag upprepar *inte*, deltar inom ramen för euroländernas facilitet. Utöver euroländernas facilitet kan det bli fråga om bilaterala stöd från Storbritannien, Sverige och Danmark. Eventuellt kan ytterligare något land komma att ansluta sig. Vi kommer i detta sammanhang, såvitt jag kan bedöma, att ha en direktrelation Sverige–Irland och inte gå via euroländerna.

Det är också viktigt att understryka att vi *inte* har för avsikt att gå med i euroländernas facilitet i framtiden. Inte heller har vi för avsikt att

ändra vår hållning att varje enskilt fall måste prövas på individuella grunder. Nu ska man dock komma ihåg att Sverige har en lång tradition av att bidra med bilaterala program. Vi har till exempel gjort det beträffande Brasilien när de var inne i en svår kris för ett antal år sedan. Regeringens uppfattning är att vi alltid noggrant ska pröva om länder har behov av hjälp och om vi ska bidra särskilt med detta.

Jag vill vidare understryka att vi *inte* har för avsikt att på mötet säga att Sverige ska åta sig någon andel, som det kallas här, det vill säga att vi ska räkna ut vårt bidrag som om vi var medlemmar i ECB. Vi ska naturligtvis titta på vad en sådan utgångspunkt skulle bära med sig, men det är centralt att den svenska riksdagen och regeringen själva bedömer om och i vilken storleksordning vi vill ge bidrag.

Då är frågan: Kommer fler länder att senare hamna i det här läget? Det är alldeles för tidigt att svara på den frågan.

När det gäller Jonas Sjöstedts fråga om sannolikheten för att Irland ska behöva ställa in betalningarna är det mest centralt att man stabiliserar situationen så att lånen inte behöver utnyttjas. Vi kan nämna att den svenska lånefacilitet som riksdagen beslutade om för Lettland. Där har vi ännu inte lånat ut några pengar till letterna. Tack vare att programmet kom till stånd har de fått en trovärdighet som gör att de faktiskt av egen kraft har tagit sig framåt.

Vad gäller Island har vi inte använt hela det belopp som där har anmodats, och den isländska regeringen har indikerat att de skulle önska att de inte behövde låna alla dessa pengar. Bedömningen är att om man gör den typen av program så stabiliserar man utvecklingen.

Gustav Fridolin reste frågan om kopplingen till den svenska ekonomin. Vi ska naturligtvis ta fram nyckeltal på det. Om jag får redovisa det vi har tittat på kan jag säga att den direkta kopplingen är relativt begränsad>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Kopplingen till Sverige är för det första att vi är en liten, öppen ekonomi och starkt beroende av stabilitet i omvärlden, för det andra att vi indirekt är starkt beroende av Tyskland och Storbritannien, som på banksidan är de huvudexponerade mot Irland.

Grundskälet till att vi till exempel ställde upp för Island var inte att vi hade någon exponering; vi har nästan ingen exponering i vårt finansiella system till islänningarna. Vi varjde oss rätt hårt mot amerikaners och andras tes att Sverige bara ställde upp för Lettland för att vi var bekymrade över våra egna banker. Vi hävdade att när det gällde Lettland och Island var det ett uttryck för att Sverige anser att man ska ta ansvar för sina grannländer och inte bara se till sitt eget intresse. Vi ska, som sagt, återkomma med en redovisning av detta.

Låt mig återigen understryka att det jag eventuellt ska säga på mötet är att Sverige är redo att överväga ett svenskt bilateralt bidrag. Jag kommer naturligtvis också att lägga till att det förutsätter en process med Sveriges riksdag och att vi har, som jag skulle önska, ett brett stöd i Sveriges riksdag, bredare stöd i Sveriges riksdag, precis som vi hade i fråga om Lettland och Island. Vi kan inte på något av dessa möten ta ställning till ett svenskt bidrag, och det tror jag inte att mötena heller handlar om. Det måste vi ha underlag för, och därtill måste vi ha möjlighet att förankra det hela hos såväl regering som riksdag.

Anf. 12 ORDFÖRANDEN:

Finns det några ytterligare frågor? När så inte är fallet tackar vi Anders Borg. Det var utmärkt. Vi ses på tisdag om inte förr.

2010/11:10

21 november

Härmed förklarar jag sammanträdet avslutat.

Innehållsförteckning

1 § Ekonomiska och finansiella frågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Finansminister ANDERS BORG (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (M).....	3
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 6 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD)	4
Anf. 7 Finansminister ANDERS BORG (M).....	4
Anf. 8 MARIE GRANLUND (S).....	4
Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V).....	4
Anf. 10 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	5
Anf. 11 Finansminister ANDERS BORG (M).....	5
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	7